

ONESNAŽENOST Z NAFTO IN POSLEDICE PRI ŽIVALIH

Onesnaževanje morij z nafto ni nikakršen pojav. Odvija se vsak dan po celem svetu in onesnaži predele obal, povzroči pogin živali in uniči ribje lovišče.

Morja se nam zdijo ogromna, zato ljudje mislijo, da jim s svojim početjem ne morejo škodovati, kar pa se ne ujema z realnostjo. Onesnaževanje morij z nafto uničuje obalna področja, izkoreninja kolonije morskih ptičev in ubija življenje v morju.

Nafta je gosta vnetljiva tekočina, ki se nahaja v zgornjih plasteh nekaterih delov Zemljine skorje. Nafto pridobivajo z vrtnanjem in črpanjem na kopnem in v morjih.

KAKO LAHKO NAFTA IZTEKA?

1987 leta so v morje izlili 3,5 milijone ton nafte. Ker ta nafta prihaja iz različnih virov, je naftna industrija vpeljala dnevnik nesreč in vzrokov za naftne katastrofe.

Čiščenje tankerjev na odprtem morju: za velik del onesnaževanja morja so krivi kapitani tankerjev, ki čistijo tankerje na odprtem morju in se ne zavedajo odgovornosti do narave, je pa to tudi protizakonito, saj ne smejo spuščati teh naftnih odpadkov v vodo. 1985 so z letalskim nadzorom odkrili, da je 64 ladij spuščalo nafto v morje. Po ocenitvi so ugotovili, da nafta ladij onesnažuje le 28% morij. 72% onesnaževanja pa je zavestnega in nedovoljenega onesnaževanja, saj spuščajo ljudje v morje druge odplake, ki prav tako ne sodijo v morje.

Nekontrolirani naftni izbruhi iz naftnih vrtin: ko pride do tega izbruha pri vrtnanju nafte, se v morje izlije veliko nafte in sprosti se še plin, kar ni mogoče hitro zaustaviti. Ko pa je prišlo do eksplozije v naftni vrtini ladje IXTOTI, je v letu 1978 izlilo 9 mesecih več kot 400.000 ton nafte v morski zaliv pri Mehiki.

Nesreče tankerjev: te dramatične onesnažitve morij z nafto so vsekakor nesreče tankerjev, kar pomeni za nafto industrijo moro in pravo katastrofo.

Oljna preproga je sramota za naftno družbo in stroški za odpravo napake so zelo visoki in stroški odškodnin milijonski. Dokazano j, da so bili vzroki za take katastrofe v zadnjih 20letih človeški faktorji, ker so varčevali na pravem mestu. Velike prevozne družbe prevažajo nafto v slabih in starih tankerjev. Tudi osebje ni dobro usposobljeno in dovolj izobraženo, zato prihaja pogosto do nesreč.

VELIKE NESREČE TANKERJEV.

Torrey Canyon

Lands End – Velika Britanija v marcu leta 1967. Prva resnično usodna nesreča v Torrey Canyon se je sprožila, ko se je začelo onesnaževanje z nafto, saj se je pri Seven Stonu potopil tanker, kjer je izteklo

v morje 106 000 ton nafte. V Veliki Britaniji živeče nJORKE in male nJORKE so poginile – na tisoče ptičev - in stalež mormonske papige na francoskem otoku Sept se je drastično znižala in je danes ogrožen, je pred izumrtjem .

Katastrofa v Amoco Cadiz

Pred britansko obalo, Francija v letu 1978. To je bila do sedaj največja nesreča tankerja, ki se je zgodila pred evropsko obalo. Zaradi napake na strojih se je tanker razbil pri Amoco Cadizu in nafta se je razlila pred razbrazdano britansko obalo, zato je poginilo na tisoče ptičev.

Katastrofa v Exxon Valdezu

Na Alajski v marcu 1989. Ta veliki super tanker je nasedel na skale, upravljal pa ga je neizkušen mornariški podčastnik tretje stopnje. Naftna družba Exxon in ameriška zvezna oblast nista mogli, da bi pravočasno pripeljali potrebno opremo za prečrpanje nafte, zato se je nafta razlila čez velik del področja Princ-William – Sunds, kjer živijo številne in najrazličnejše vrste živali. Vse te živali so ogrožene, ker se ptičjem zlepijo peresa, ostali sesalci pa ne dobijo dovolj kisika in hrane v takem oljnim madežu.

POSLEDICE NA ŽIVLJENJE ŽIVALI

Med januarjem 1971 in junijem 1979 so na britanskih obalah našli 36 000 z nafto umazanih ptičev. Morske vrste ptičev, kot so mormonska papiga, navadna lumna in mala nJORKA, so izredno ogrožene. Na svoji poti selitve v tople kraje iščejo območja, kjer se je lahko spočijejo, nahranijo in imajo mir. Vodne površine iz gledajo mirno, če pa ptiči pristanejo sredi oljne preproge, so kmalu polni naftnih madežev in se ne morejo več dvigniti z vodne površine. Celo malo umazani ptiči poginejo, ker si skušajo očistiti lepljivo maso s perja in pri tem pojejo strup, ki jih ubije v nekaj dneh. Tudi mnoge morske živali poginejo zaradi naftnih madežev.

ČIŠČENJE

Problem naftne onesnaženosti na odprtem morju je v tem, da jo težko odkrijemo. Kljub visoki tehniki odkrivanja onesnaženja so pomembni faktorji še temperatura vode in vremenske razmere. Razburkano morje lahko pomaga naftne sloje razbliniti, vendar se nafta z vodo sprime v kepe, ki jih je težje razkrojiti kot čisto nafto. Slabe vremenske razmere pa prepričujejo zaustavitev izvora onesnaževanja z nafto.

KAJ LAHKO STORIMO?

Glavni vzrok za onesnaževanje morja z oljem in čiščenjem po katastrofi bi lahko preprečili, če bi vsaka država svoj tovor nadzorovala in zahtevala strožje ukrepe pri odgovornosti za nesrečo ali prepričitev le te. Najbrž se morajo najprej zgoditi nesreče, da po tem vlade sprejmejo zavezujočo zakonodajo. Samo v enem letu je izteklo v Severno morje 100 000 ton nafte. Neverjetna količina nafte pronica tudi v naše podzemne vode in v reke ter morja, ki jih zastrupijo. Vsak človek, ki spusti staro olje v kanalizacijo ali v zemljo, je sokrivec pri onesnaževanju morij in okolja. Staro odpadno olje ne smemo zlit v zemljo, ampak ga odnesti do zbiralnikov, ki so temu namenjeni, saj olje pravilno odstranijo in ne onesnažujejo okolja.

LITERATURA: Varstvo narave / National Geographic

Internet